

לאחר נסיעה
מפרכת,
הגיע ר' מולע
לפחנה. כאן
היה עליו
להפעיל
מכונות אריגה
חישנות במשך
12 שעות ביום
בתנאים קשים
ולהסתפק
בחנת אכל
זעומה.

במהלך הימים יצר ר' מולע קשרי ידידות אמיצים
עם אנריקס הפוכטן - יהודי פולני ועם הארץ
מפוצא גרמני.

עשרות אסירים
לא החזיקו מעמד
בתנאים הקשים ונתו
בפחנה.

לולא אמונתו בה'
לא הייתי שורד כאן
אפילו לא יום אחד!

בזכות כל אלו, יחד עם
מבנה גוף חסון ובטחון
עצמי, הפך אנריקס
לסנהיג של יהודי
הפחנה.

כה יצר אנריקס קשרים עם בעלי
הכח בפחנה.

וכך זכה אנריקס בהטבות שונות: קודון,
בגד חם ועוד, אותן מכר או חילק בין
יודיו.

לכובעיו הפיחדים
של אנריקס היה
בקוש עצום בין
מפקדי הפחנה.

בפעילות
מסידית אנטי
קומוניסטית!

נחצאת
אשם

יהודי,
עמוד!

ספורנו
מתחיל
בבית
המשפט
ברוסיה,
שם עמד ר'
מולע פרוס
למשפט
בצוות
"פשעים"
חמורים
ביותר.

הקב"ה יעזר לי
לעבר את הכפור,
הפחלות והרעב.

אני גוזר עליך עשר שנות
גלות ועבודת פרך! שם
יחכו אותך להיות נאמן
לאמא רוסיה.

אוי... עשר שנים
ארפות וקשות,
פיצד אוכל
לעמד בדה?

בוגדים כמוך אינם
רצויים בכרית
המועצות!

הפחנה אליו נשלח ר' מולע היה מרחק מכל מקום ישוב, ור' מולע נאלץ להסתכן
חדשים ארבים עד שישפטו מספיק אסירים כדי לחלא את הרפבת. ואז החל
הפסע הארה והמפנה אל מזרח רוסיה.

עם בקר, ר' מולע עמד נפֿעם מול סֿכה כֿשרה למהדרין אותה
הקים אברָהם עם ידיו במהלך הלילה...

הרי זו סֿכה!!
סֿכה אמתית...

אכן, היתה זו ידידת מוזרה בין ר' שמואל החסיד והנחבא אל הפלים ובין אברָהם,
אשר היה יהודי פשוט מאוד.

בֿשֿמחה רבה
אֿסֿפר לָךְ סֿפור
חֿסידִי. וְכֹבֵעַ
חֿדֿשׁ... בֿהֿחֿלֿט
יִכַּל לַעֲזֹר בֿכֿפֿור
הַזֶּה...

שְׁלוֹם רַבִּי מוֹלְעוֹ אֲנִי
רוֹאֶה שֶׁהַכּוֹבֵעַ שֶׁלָּךְ
חֿרֶפְטוּ! בּוֹא, אֲנִי
אֲכִין לָךְ כּוֹבֵעַ חֿדֿשׁ
וְאַתָּה תִּסְפֵּר לִי
סֿפֿור חֿסידִי שְׂאֲנִי
אוֹהֵב לְשִׁמְעוֹ!

הגיע ליל סכות אברָהם הצליח להשיג בקבוק וודקה,
מעט תפוחי אדמה ודג חלוח. לאחר מסדר הערב,
כֿנס ר' מולע הפֿאָשר כֿפה יהודים לֿסֿכה.

אֿשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוּוּנוּ
לִישֵׁב בְּסֿכָּה!

אִמְנוּ!

אוי לא רק נס יציל
אותנו מהקצין הזועם

מה
זֶה?!!

לִפְתַּע פֿטֿקה הַשִּׁירָה
בְּאַחַת, קִצִּין חֿסור סֿכֿר
הוֹפִיעַ בְּפִתְחָה.

אִנִּי לֹא
מֵאִמְנוּ! סֿכה
בְּסִיבִיר?!

אִנִּי מִקְוֶה
שֶׁהַשּׁוֹמֵר לֹא
יִשִּׁים לֵב לְחִבְרָה
הַחֿדֿשׁ...

לאחר אכירת לחיים,
ובחצב רוח מרוחם יצאו
כֿלֿם בְּרִקּוּד חֿסידִי נִלְהַב...

"וְשִׂמְחָתָהּ בְּחִנּוּךָ וְהִיִּיתָ
אֶרֶץ שִׂמְחָה..."

ראש השנה ויום הכפורים
חלפו ור' מולע החל לדאג.

חַג סֿכוֹת
מִתְקַרֵּב...
מָה אֶעֱשֶׂה
עִם הַסֿכָּה?
הִרִי לֹא אוֹכֵל
לְהַסְתִּיר אוֹתָהּ
מִהַשּׁוֹמְרִים...

כֿפָּה נוֹרָא שֶׁעָלִי
לַעֲבֹד בְּיוֹם כֿפּוּר!!
אֲחַחֵחַ אֲנִי נִזְכָּר
בְּתַפְלוּת בְּבֵית
הַכֿנְסֵת...

ואכן החצר הקשה החל וחדש
החגים הגיע.

האם אֿסֿפיק
לְהִתְפַּלֵּל בְּעַל פִּה
מוֹסֵר לִפְנֵי שֶׁהַשּׁוֹמֵר
יִגִּיעַ?

כֿאִשֶׁר שָׁמַע אִבְרָהָם אֶת סִבַּת הָעֶצֶב
שֶׁל ר' מוֹלְעַ, הוּא פָּרַץ בְּצִחּוֹק גָּדוֹל...

מוֹלְעוֹ! לָמָּה יֵשׁ
חִבְרִים? סֿכָּה
אֶתָּה רוֹצֵה? סִמּוּךָ
עָלֵי, סֿכָּה כְּמוֹ
בְּבֵית נְאֲרָגוֹ לָךְ...

בְּאִמְתָּה?! אִם תּוֹכֵל
לַעֲשׂוֹת זֹאת הִרִי
תִּגְרָם אִשֶׁר לְכָל
יְהוּדֵי הַסֿחִתָּה
וְתִזְכֶּה אֶת הַרְבִּים
בְּקִיּוּם מִצְוֹת עֲשֵׂה!

ר' מולע! מה קרה
לך? אתה נראה
חולה! הכל בסדר
אתה?

וכך כֿשהוא שקוע
בְּהַרְהוּרִים וּמַחְשְׁבוֹת נוֹגוֹת
הִגִּיעַ לִפְתַּע יְדִידוֹ אִבְרָהָם.

פִּסַּח בְּסִיבּוּר

מתוך 'האיש שלא נכנע'

בְּעוֹד חֲבָרָיו עוֹמְדִים מְבַקְלִים, נִגַּשׁ ר' מוֹלֵעַ אֶל הַקָּצִין כְּשֶׁהוּא מְתַעַלֵּם מִסִּבְר פְּנֵי הַזְעֵמוֹת.

טוֹב שְׂבָאֲתָּו! בּוֹא תָרִים אֶתְנוּ לְחַיִּים!

שְׁלוֹם חֶבֶר קָצִין, חַג שְׂמִיחָו!

אוֹי וְאֹבִי...

מָה קָרָה לָר' מוֹלֵעַ? הוּא רָק מְחַמֵּיר אֶת מַצְבֵּנוּ!

הַפּוֹכְחִים עֲמָדוּ בְּדַמְחָה כְּשֶׁהֵם חוֹשְׁשִׁים מְתַגַּבְּתוּ שֶׁל הַקָּצִין, כְּשֶׁלְפָתַע...

סִבְרִי מְרַנְּנוּ..

בָּרוּךְ אַתָּה.. שְׁהַכַּל נִהְיָה בְּדַבְּרוּ!!!

אֲנִי חַיֵּב לְהַחֲשִׁיךְ בְּשִׁחְרָה שְׁלִי, חֲזוֹנוֹ כַּעֲת לְצַרְרִי לִפְנֵי שְׁפִסְפֵּד הַפְּחִינָה יַעֲבֹר כָּאן.

כָּל כֶּה הֲרַבָּה שָׁנִים שֶׁלֹּא רָאִיתִי סִכָּה! אֲנִי נִדְּכָר שֶׁלְמַחְדָּתִי בִּ"חִידָר" אֲנִי יְהוּדִי!

אוֹי, סְכוּתוֹ גַּם אֲבִי הָיָה בּוֹנֵה סִכָּה...

ר' מוֹלֵעַ מַהֵר לְצַרְפוֹ בְּהִתְרַגְּשׁוֹת גְּדוֹלָה: לֹא רָק שְׂזַכָּה לְקַיֵּם מִצְוַת סִכָּה כְּהַלְכָתָה בַּמַּחְנֶה, הוּא גַם הַזְכִּיר לַיהוּדִי אֶת יְהוּדוּתוֹ!

כְּשֶׁהִסְתַּיְחוּ שְׁנוֹת גְּלוּתוֹ הָאֲרָכוֹת עָלָה ר' מוֹלֵעַ לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל וְקָבַע אֶת מַשְׁכְּנוֹ בְּכִפּוּר חֲב"ד.

באותם ימים אפלים, רדף המשטר את אלפי יהודים מאמינים אשר בקשו להחשיך וללחוד תורה ולקיים מצוות. מטרתם הייתה להפריד את העם היהודי מיהדותו.

בכל יום יודר קמו עלינו לבלותנו. העם היהודי ישרד גם את הקומוניסטים.

על מצוות תורתנו הקדושה, לעולם לא ננטר.

קל לדבר... אך קשה לעשות!

אוי... אני חכרר להפריד מהפאות האהבות שלי! שומרי המחנה האכזריים מתעללים בי בגללם.

יום כפאר היום, ואני עובד! אוי... אם אשב בצד השומרים יירו בי לפנות!

בתנאים הקשים במחנות הפגרה, נאלצו רב האסירים לומר על קיום המצוות כדי לשרוד.

יש מעט שפון בפך הדלוח הזה! ודאי שהוא אינו פשר... ואני אוכל

אוי אין לי פגרה, אני סומך כל היום עגלות פגדות בשלג, אם לא אוכל אני אמות!

זה ממש קשה! אני רחוק ממשפחתי, חלש, חולה וסופג ענשים, אך לא אומר! יהודי אני!

אך היו קבוצת יהודים שהחליטו לא לומר ולהלחם על שמירת המצוות במחנות גם אם יצטרכו לשלם על כך בחייהם!

אם ברצון השלטון לכלא אותי, להעביד בפגרה, להרעוב ולהאריך את גלותי שנה אחר שנה, בבקשה!

אך על הפאות והדקן שלי איני חותר! בשר טרף לא יכנס לפי! ואת השבת הקדושה לא אחלל!

עשרים שנות גלות ויסורים עברו על ר' אליעזר ננס במחנה עבודה בסביר הקפואה. הקר, הרעב, העבודה הפפרקת והמחלות הקשות קטלו אלפי אסירים חדי שנה במחנות. כיצד "זכה" ר' לייזער לענש כה חמור?

אמונתו ורצונו לדבק בדת אבותי הביאו אותי למחנה הזה.

להיות יהודי דתי בעיני השלטון הסובייטי זהו פשע חמור ביותר!

לא ולא!! מעולם לא חטאתי בפשע!

האם בגד בפדינה? או שפא נתפס בגנבה?

הבטת הפל להיות חסיד, להתלבש כחסיד, לגדל זקן כחסיד. זהו פשעי!!

מה הם רוצים מפני?

ואכן, על כך נענש ר' לייזער ב-20 שנות יסורים ועבודת פגרה.

ליתת לילדי חנוך יהודי חסידי!

ונפש השנית פישראל היא חלק א-לוקה מפעל מופש.

ואני... מה רציתי? לשחר על השבת הקדושה, להפנע מחמץ בפסח!

ספרנו מתחיל בראש חדש אדר במהלך שנות גלותו של ר' לייזער בפחנה.

פסח מתקרבו! כיצד אשיג מצות השנה?

לשמחתו קבל ר' לייזער מחכתב מעודד.

איזו בשורה!

ברוך-השם, משפחתי היקרה שלחה לי חבילת מצות!

את הימים הבאים בלה ר' לייזער בפרפאה, שם התאושש מעט.

אמנם ב"פרפאה" אין כמעט תרופות או רופאים אמתיים...

אבל לפחות מקבלים פה קדי יום לחם לכו, וגם אפשר לכתוב.

עבודתו של ר' לייזער בפחנה הייתה למלא דוחות שונים עבור בעלי תפקידים בפחנה. באותו היום, הוא הכין דוח עבור הצנזורה* הראשית בפחנה.

קדימה! אני מצפה שעד מחר הדוח שלי על הספק העבודה של העובדים ביער יהיה מוכן!

גם השנה אוכל לקיים מצות מצה!

החבילה כבר בדרך, אתפילל שתגיע בזמן.

מדי יום בידק ר' לייזער אם הגיעה חבילה עבורו.

אמרתני שאין אד אין!!! דוד מכאן מהרו!

מדוע החבילה לא הגיעה? היא נשלחה לפני שלושה שבועות! בברכה, תבדוק שוב, זה דחוף!

תגיד לי, מה זה "מצה"?

ר' לייזער הספקת הסביר לקצינה בהצצה על פסח והאסור על אכילת חמץ.

אבל מה תעשה פה, בפחנה, אם לא תשיג מצה? הרי אוכלים כאן רק לחם!

אני אנסה להשיג מעט תפוחי אדמה ואם לא, אני ארעב קצת!

מוזר... מדוע היא מתעניינת?

לאן נעלמה החבילה שלי? פסח בפתחו! האם אפשר ליהנות מהשנה את המצוה? ומה אוכל כל השבוע?

מצבו של ר' לייזער החמיר וחבריו החלו לחשש לחייו.

איך הגעת לפה הזה? אתה בקשי הולך! בוא לפרפאה!

אני מקוה שאספיק להתחזק לפני המנוחה. שלושה ימים בלבד!

ימים לאחר מכן, ר' לייזער וידידו דוד החלו את ההכנות לקראת ליל הסדר. מצות אמנם לא היו להם, אך הם החליטו לחגוג יחד.

הנה ההגדה שהחבאתי כל השנה!

הרתחתי את פוסות הפח שלי, נשנית ארבע פוסות פנה במקום...!

אבל תפוחי אדמה לא הצלחתי להשיג והמצות בטוח שלא יגיעו היום.

מספר ימים לפני המנוחה מחלה קשה את גופו החלש, אך לר' לייזער היו דאגות אחדות...

איך אהוג את פסח בשנה כזו? ומה חולה וחסר!

* צנזורה: תפקידה של הצנזורה היה לוודא שהחמרים המעבירים לאסירים מתאימים לדעת הממשלה.

לא טוב!
אני צריכה
אותך
בריא, יש
הרבה
דמויות
שעליך
להכין!

יש לי
רעיון!

ודאי שאני לא
חש בטוב...

כבר שלושה ימים
שלא הכנסתי דבר
מאכל לפי...

ביום השלישי של חל המועד הגיעה
הצנזורת הראשית למרפאה

לייצער! מה קרה? אתה
נראה גרוע!

הבאתי לך דם להכין,
אבל כרגע אינך מסוגל
אפילו לפקח עינים!! מה
קרה?

לא תוכל
להחזיק מעמד!

תודה שאכפת לך
מבריאותי! אך בפסח
אני לא אוכל חמץ.

לא,
תודה!

בדרך לכאן עברתי בפסח, ולקחתי
כפה לחמניות טריות מהפנור!

לחמניה אחת,
ודאי תוכל
לאכל קחו!

איכני מושש, הרבי ברה
אותי והבטיח לי שאחזר
מהמחנה בשלום, חמץ
לא אוכל ויהי מה!

גם דוד נסה לשכנע את ר'
לייצער לאכל חמץ

ר' לייצער, זה חמש פקות
נפשו! בבקשה! תאכל קצת

יהודים מוזרים!
אתה יכול לחמות!

לשנה הבאה בני
חורין!!!

מה? חצות?
מהיכן הצלחת
להשיג חצות?!!

אלו ידעו... הם הרי לא
היו אוכלים את הפצה
ומשאירים אותה עבורי.
אך אז הם לא היו מקימים
חצות אכילת חצה!

בנוסף, בשל הרעב
הקשה, הם ודאי היו
אוכלים הזם את הלחם
של המחנה, כך לפחות
הזם הם נמנעו מקבל!

אך ר' לייצער היה
חטוד

אלו הם היו יודעים
שאת הפצה הזו
אני שמרתי מהשנה
שעברה ושאלו
לי אף חצה
נוספת
להחשה
החג...

היה זה ערב חגיגי ושמח.
שלושת הימים שנתו ארבע
פוסות תה, אכלו מעט חצה
וספרו על יציאת מצרים
במשך שעות.

לחיים!!!

לשנה הבאה
בירושלים

ברור לי שפגנתה היתה
טובה! אבל גם אתה חשוב
לי, איך אוכל לראותך גוסס
ברעב?!

סלח לי...

לא רציתי לצער
אותך... רציתי
שתזכו לאכל
כדית חצה בליל
הסדר!

למחרת גלה דוד את האמת.

מה עשית?
כיצד נתת
לנו מהמאכל
היחיד שיהיה
לך בשבוע
הקרוב?!

לאחר שאכל והתחזק מעט החל ר' לייזער לנסות לשחזר את מארעות הימים האחרונים. נקדה אמת הטרידה את מנוחתו...

אני עדין לא מבין, לאו נעלמו הפצות ששלחו לי?!

מה קרה? כבר נגמר פסח? יצאו כבר 3 פוכבים?

היום האחרון של פסח הסתים ודוד הגיע לר' לייזער.

ר' לייזער! המג יצאו! אעזר לך לטל ידים ותאכל את פרוסת הלחם שהבאתי לך.

ביום הפחרת היה ר' לייזער מעלף למחצה. הוא שכב בפטתו חלש חפדי לשבת, חבריו הדואגים הגיעו לדרש בשלוחו ולהשקותו במים.

אורחת נוספת הייתה הצנזורת, אשר נראתה דאגה בצורה חשודה...

הדאגה שלך נוגעת ללב אך בעוגיות אני לא אגע! אני לא אוכל חמץ!

תודה על התה והספר.

הנה, הבאתי לך חם וקביות ספר עם כפה עוגיות, אולי תאכל אחת?

דוד, האם תוכל לברר האם הגיעה חבילה עבורי בשבועות האחרונים?

למחרת ספר דוד כי הוא בדרך למשרד הדאר הראשי של הפלחנה.

ודאי! בשמחה!

הצנזורת הראשית היא באה ומפשה את החבילה... פמוכן שלא יכלתי לסרב לה...

מה?!!

מי אמר לך דבר כזה! הנמטן מי וקיס! הבקר נפגשנו

תשובתו של הפקיד במשרד הראשי הפתיעה ביותר!

התקבלה חבילה כזו, די גדולה, בערה לפני חודש. אבל התבקשתי להחזיר אותה לשולח ולעדכן שהנמטן נפטר!

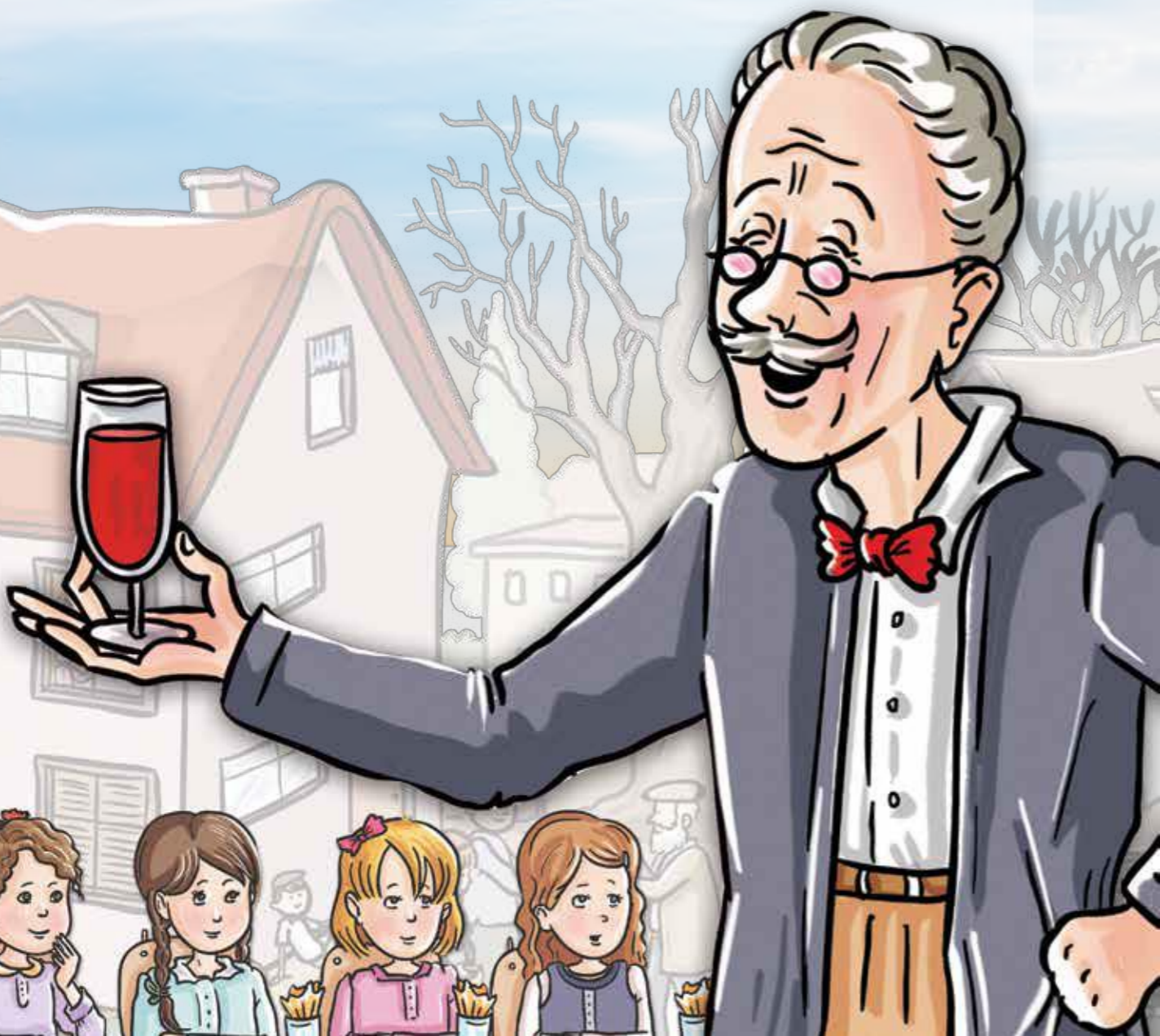
תודה לך דוד... אתה חבר נאמן!

קח ר' לייזער, כוס תה נוספת!

בשביעי של פסח שכב ר' לייזער בפטתו בפנים חזרות. דוד הגיע והשקה אותו בנה.

עוג יות בפיסה

מתוך 'חסידים אנשי מעשה'

דוד הקטום הודה לפקיד הדאָר, וַיָּצֵא בְּרִיצָה לְכוּן צָרִיף הַמְרַפָּאָה, שֶׁסָּה חֲכָה לוֹ ר' לַיִזְעָר.

בְּסֹדֵר, בְּסֹדֵר, אֲנִי בָּא!

מְפֻלָּצְתוּ! מְרַשְׁעֵתוּ!! בּוֹא מְהֵרָ!

אֲנִי אֲרָאָה לָּהּ מָה זֶה, כְּחֻצַּט מְתַתּוֹ בְּגִלְלָהּ!!

אֲכַל עַל חַי אֶתְּהָ וְלֹאן הוֹלְכִים??

וְאָכוּ... גַּם הַמְפַּקֵּחַ הָיָה מְזַעְזָעוּ!

הִיא עֲשֵׂתָה מָה?!

זָמְנוּ אֵלַי אֶת הַצְּנֻזוֹרִית הָרְאשִׁית, חַיִּדוּ!

בַּיִשֶׁת אֶת כָּלנוּ, וְסַכְּנַת אֶת חַיֵּי שֶׁל אֲסִירוֹ! אֲנִי אֲדַאֵג אִישִׁית שֶׁתַּעֲנִשֵׁי בְּחֻזְרָה!!

הַמְצוֹת שְׁלִי!! רְבֵה..

חֲמָאָה!! חֲמֻפְשֵׁת כָּלָה, נִרְאָה שְׁיִשְׁכָּה בְּקִפְטָא זְמַן רַבּוֹ

סִלְחוּ לִי!! רַק רְצִיתִי לְנַצֵּחַ אֶת הַיְהוּדִי הַעֵקֶשׁוֹ וְלִשְׁכַּנֵּעַ אוֹתוֹ שְׂיֵאכַל חֻמֵּץ, לֹא רְצִיתִי שְׂיַחֲוֹת חֲלִילָה! הַמְכִּילָה שְׁלוֹ עוֹדָנָה בְּמִזְרִי!!

וְאָכוּ..

רְחֻמִּים!! בְּעַלִּי נִהְרַג בְּקִרְבוֹת מוֹל הַנְּאֻצִּים, יֵשׁ לִי שְׁלוֹשָׁה יְלָדִים קְטִינִים! אַל תַּעֲנִישׁ אוֹתִי!

אֲנִי מְתַחַנְנָתוּ...

לֹא חֲפִנִי אֶת צְרִיכָה לְבַקֵּשׁ, כִּי אִם מְהִיחֵדִי שֶׁבְּגִלְלַת טְפִישׁוֹתָךְ כְּחֻצַּט גּוֹעַ בְּרַעֲב!!

אָדוּנִי הַמְפַּקֵּחַ, בָּאֵם הַצְּנֻזוֹרִית הָרְאשִׁית תּוֹדִיעַ שְׂיִזְתֵּר הִיא לֹא תַעֲשֶׂה מַעֲשִׂים כְּאֵלוֹ וְלֹא תַצִּיק לַיהוּדִים בַּמְחֻנָּה, אֲנִי סוֹלַח לָּהּ.

אֲחֵרֵי 20 שָׁנִים קִשּׁוֹת בְּמַחֲנוֹת הַעֲבוּדָה, חֲזַר ר' לַיִזְעָר לְבֵיתוֹ. לְאַחַר מִסַּן עֲלָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהִתְגוֹרֵר בִּירוּשָׁלַיִם.

סוּף